

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
Phone: Office 365, Editorial Dept. 832
Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF

Elis Sulkanen, Managing Editor, Sulo Sävänen, Alex Sevo, Toivo A. Johnson, Leo Leino

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Maailman kriisin uusi vaihe

Salaisen diplomatian verkoista tihkuu perin niukasti todellisia pyrkimyksiä kuvaavista uutisista. Valtiomiheet tavallisesti antavat erikoiset lausunnot julkisista varten ja toiset lausunnot todellisen poliittisen selittämiseksi toinen toisilleen.

Mutta itse teot osottavat maailman kriisin selviytymistä sellaisella tavalla, jota rauhaa rakastavat ihmiset kaikkialla toivovat. Useat valtiomiheet ovat vakuuttaneet, että mitään suurta sotaa Puolan puolesta ei tule puhkeamaan. Ylineuvosto uhkasi sellaisella Lontoon kokouksessa, mutta sen jälkeen Kansojenliiton jäsenet ovat nähtävästi joutuneet huomattaviin erimielisyyksiin ohjelman toteuttamisessa. Silloin oli puhetta Varsovan puolustamisesta ja selitettiin, että sellainen tarkoituksen edistämiseksi jo ryhdytään yleisiin sotatoimiin Venäjän punaista armeijaa vastaan. Saman aikaan luhdettiin sota haluavia selityksellä, että punaisen armeijan komentajat ovat riistyneet irti yleisistä Neuvostovaltion siviiliviranomaisista ja ovat muka vain rosvotekillä. Nytemmin on Tshitsjerinin asiaa valaiseva selitys julkaistu sanomalehdissä ja osotehtaan siinä, ettei tämänlainen kieräily edistävä uutinen ole ollut totta. Liittoutuneiden ensimmäiset lausunnot Puolan kriisissä nähtävästi vaikuttivat Puolassa niin paljon, että sen valtuutetut neuvottelijat aselevosta vetäytyivät pois ja suuremmalla luottamuksella ententen sotilaalliseen avustukseen jatkoivat sota.

Neuvosto-Venäjän rauhanehdot tulkittiin mahdottomiksi ja koettiin maailmalle uskottava neuvostojen tarkoitukseksi valloittaa Puola.

Jo silloin kun Puolan armeija kärsi ensimmäiset huomattavammat tappiot ja kun sen sotilaallinen asema alkoi ennustaa romahdusta, kääntyi Englanti nootilla Venäjän puoleen pyytämään esiintyä välittäjänä näiden kahden sotivan maan välillä. Neuvostovaltion taholta esintuonin ne periaatteet, mitkä sitä ovat johtaneet kaiken aikaa. Se ei halunnut sota, ei valloituksia, eikä pyri määräämään ulkomaiden tai reuna-alueiden sisäistä poliittikkaa, mutta se pyrki rauhaan, todelliseen rauhaan. Vastauksessa Englannille mitä vakavampi painostettiin sitä, että he tarvitsevat vilpittömästi aikeista rauhan rakentamiseksi takeita, joita voi antaa vain itse Puola. Siinä myöskin osotetaan kuinka Englanti vaivoin voi näytellä puolueetonta osaa sen jälkeen kuin se on antanut avustusta kaikille niille armeijoille, jotka viime vuosina ovat taistelleet neuvostovaltaa vastaan ja ylläpitäneet sisällissotaa Venäjällä. Nyt temmin Lloyd George mainitsee eräissä puheissaan alahuoneessa, että Puola on antautunut tähän rikokselliseen seikkailuun vastoin kaikkia varoituksia. Kynnillisyydestään huolimatta tämä tulkitsee ajatusta, joka tarkoittaa myöntää avustuksenannon Puolalle erehdykseksi.

Kun punainen armeija kaikesta huolimatta on edennyt ja kun täydellinen Puolan armeijan demoraliseraantuminen ja valtiollinen kaaos on tehnyt mahdottomaksi kaikki sotilaalliset menestymiset, ei jää jälle muuta kuin rauhan teko. Englanti on kehoittanut Puolaa siihen. Ja sen eteen Venäjän puolelta ei aseteta mitään esteitä. Ainoa, mitä neuvostovaltio haluaa, on: riittävät takeet siitä, että rauha tulee olemaan pysyväinen. Vastauksessaan Englannille selittää Neuvostovaltio seuraavaa:

"Venäjän työtätekevät kansa haluaa täydellistä sovintoa Puolan kanssa ja saavuttaakseen tämän päämäärän katsoo Neuvostohallitus välttämättömäksi sulkea pois sovinnonteosta kaiken, mikä ei sisälly molempien kansain ja hallitusten toivomuksiin ja etuihin. Sovinnon tapahtuessa Puolan kanssa katsoo Neuvostohallitus välttämättömäksi ottaa lukuun, paitsi Venäjän työläisten etuja ja toivomuksia, vain Puolan työläisten toivomukset ja edut, ja pitää siitä syystä rauhan aikaansaamista mahdollisena vain suoranaisilla neuvotteluilla viimeksimainittujen kanssa."

Puolan työtätekevät luokka luottaa myöskin tämänlaisiin periaatteisiin. Viime utiset ovat laajasti kertonet työtätekevien valtiollisten laitosten rakentamisesta Puolassa. Varsova kerrotaan pystytetyn neuvostojen Alkaa olla selvää, että koko Puolan kansa on kadottanut luottamuksensa porvarilliseen hallitukseen ja kaikkiin sen toimijoihin. Ne eivät voi luottaa myöskään siihen, että joku ulkomaalainen valtiomihe voisi pelastaa sitä valtiollista romahdusta, mikä on kohdannut Puolan vallitsevia luokkia onnettoman sodan kautta.

Tämän tosiasian tunnustavat kaikki. Ranska lujimmin pitää kiinni ohjelmasta, jonka tarkoituksena olisi sodan kautta Puolan porvariston pelastaminen. Mutta sekin turvautuu jo mieluummin Wrangelin avustamiseen Krimillä, kuin avun lähettämiseen Puolalle. Tätä tarkoitusta varten se äskes tunnusti mainitun seikkailijakentän hallituksen Krimillä. Mutta tähän luottamuksen asettaminen tuottaa onnettomuuden samantien kautta, mitä Puola juuri on kulkenut. Ja siitä syystä Englanti suhtautuu Wrangelin avustukseen varovaisemmin. Se taas aiheuttaa erimielisyyksiä läntisten suurvaltain kesken. Ja näitä ristiriitoja tekee vieläkin pahemmaksi se, että Italia on päättänyt tunnustaa Neuvosto-Venäjän ja lähettää edustajansa suoraan Moskovaan. Tämän kautta Italia sanoutuu irti kaikista liittoutuneiden yleispoliittisista Venäjään nähden. Suuren sodan julistaminen näin käymättömäksi. Yhdysvaltain lähettämällä Venäjällä toimint, David R. Francis, selittää sellaisen muutenkin mahdottomaksi. Hän osottaa kuinka yleinen mielipide vastustaa sotaä jokaisessa maassa. Hän luetlee lausunnoissaan kaikki Euroopan maat ja löytää Venäjää vastaiseen sotaan mahdolliseksi ainoastaan Saksan, mutta senkin sellaisissa tapauksessa, että se paitsi liittoutuneiden kanssa kauppaa ja muuhun yhteistoimintaan omilla ehdoillaan. Mutta sellainen taas rikkoisi koko sen periaatteen, jolle Versaillesin sopimus perustuu ja siitä syystä se on mahdottomuus.

Francis'in lausunto todistaa myöskin Englannin ja Ranskan työläisten vaikuttavasta esiintymisestä tässä asiassa. Lontoossa ja Pariisissa on koolla vakinaimen työläisten edustajain, komitea, mitä laajimmilla valtuuksilla toimia, jos näiden maiden ulkomaosastot johtavat Venäjän poliittikka sodan uralle. Ja se merkitsee paljon. Se yhdessä liittoutuneiden erimielisyyksien kanssa on kallistanut maailman kriisiä taholle, josta vähemmän on pelättävä yrityksiäkin suuren sodan provoseeramisiksi.

On vaikea sanoa mihin nyt tartutaan Venäjän poliittikan ratkaisemiseksi. Luultavaa ei ole että nyt hetimiten toiset maat seuraisivat Italiaa. Toivo neuvostojen kukistamisesta on vielä liian voimakas. Vanhoilliset ainekset omaavat liian suurta vaikutusvaltaa.

— Se demokraatia, joka pyrkii työlle ja työn riistolle turvaamaan yhteiskunnassa samat oikeudet, on taantumuksellista. Se sotii sitä periaatetta vastaan, joka on tullut aikamme tunnussanaksi *itseäänräisöiden* tunnustamisen kautta. Tarkottaah tuo periaate sitä, että kansat saavat itse määrätä, josko he tahtovat tai eivät anna vieraiden kansojen riistettäväksi ja että kaikki kansat saakoot itse määrätä omista sisäisistä asioistaan. Näin teoriassa. Tähän käytännössä sovelletaan kokonaan toinen sisältö: voittajan väkivallan oikeus! Kannattaa kuitenkin panna merkille, että tämä edes teoriassa tunnustetaan oikeaksi.

— Raivaajan johtokunta on valinnut eronneen Kotirannan sijalle Raivaajan toimittukseen toiv. John Välimäen, joka äskettäin erosi Toverin vastaavaan toimittajan toimesta. Toiv. Välimäki saapuu toimeensa muutama viikon kuluttua. Raiv.

SOTILAIDEN JÄRJESTÖISTÄ

Tämän maan työläisotilaat, maailmansodan päättymisen jälkeen, ovat pyrkineet järjestäytymään ja järjestyneenä joukkona esittämään vaatimuksia joihin heidän mielestään heillä hyödyttävän työn suorittajina ja sodan kärsimykset kestäneinä valtion kansalaisina on oikeus.

Ensimmäiset sotilaiden ja laivastomiesten järjestöt olivat n. s. Sotilaiden, Merijoukkojen ja Työläisten Neuvostot. Näiden neuvostojen hajaantumista sisäisiin riitoihinsa, muodostettiin Maailman Sodan Veteraanien Liitto. Tämän liiton, vaikka olikin edistysmielinen, vastustaan kansalaisoikeuksien sarrantaa, y. m. maan perustuslain loukkauksia, joihin taantumuksellisella taholla pyritään, sisäsi sittenkin siksi erilaisessa taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa asemassa olevia aineksia, että se hajaantui kun tuli kysymyksen valtiollisen ohjelman hyväksyminen, ohjelmaa, jonka tulisi olla samannuainen uuden poliittisen puolueen, Farmer-Labor Party'n, ohjelman kanssa.

Suuri osa Maailman Sodan Veteraanien Liiton jäsenistä ei voinut hyväksyä Farmer-Labor puoluetta puolueeksi, jolle heidän tulee kannatuksensa antaa, pitäten tämän puolueen ohjelmaa liian radikaalisena. Niinpä tapahtui taas jakaantuminen sanotun liiton radikaalien ja konservatiivisten jäsenien välillä.

Farmer Labor puoluetta kannattavat ainekset ovat järjestäneet uuden yhdistyksen nimellä "Rank and File Veterans Ass'n". Tämä uusi liitto on julistautunut Farmer-Labor puoleen kannattajaksi, myöskin esittäen oman ohjelmansa mitä he tämän puolueen avulla pyrkivät saattamaan voittoon.

Ohjelma on työläisomainen ja selvä. Siinä kielletään minkään kansanryhmän käyttämästä heidän isänmaallisuuttaan ja uskollisuuttaan mihinkään itsekkäiseen tarkoitukseen. Vastustetaan pyrkimystä alentaa palkkoja ja amerikalaisia elintasoja. Ohjelmassa myöskin vastustetaan yleistä sotilasopetusta ja pakkopalvelusta rauhan aikana. Vaaditaan vapaata puhe- ja kokoontumisoikeutta.

Ohjelmassa on myöskin vaatimuksia, jotka koskevat erityisesti sotilaita, jotka ovat kykynsä ja voimansa antaneet maalle palvelemalla sotilastehäissä. Näihin vaatimuksiin kuuluu lainojen saanti hallitukselta kotien ja farmien rakentamiseksi, yhden dollarin päiväläisistä vaatimuksesta jokaisesta palveluspäivästä sotaväessä, jonka kansallishallituksen olisi maksettava, ja viisitoista dollaria jokaiselta palveluskuukaudelta, joka olisi maksettava valtion varoista.

Esittämänsä ohjelman lisäksi julkaisevat he luettelon niistä republikaanisista ja demokraattisista kongressimiehistä ja senaattoreista eri valtioissa, joita, jos he vielä pyrkivät sanottuihin virkoihin uudelleen, tulian heidän taholtaan vastustamaan.

Tähän uuteen sotilaiden järjestöön ilmoitetaan kuuluvan paljon jäseniä ja he haluavat, että heidän järjestönsä kannattajien luku yhä lisääntyi.

— Nikolai Lenin, Venäjän työväenhallituksen tunnettu toimittaja ja marxilainen teoreetikko, on aivan oikeassa sanoessaan, että "no parempi olla kumouksellinen työväenliikkeen mukana sen erehtyessä toisarvoisissa kysymyksissä, kuin olla "virallisten" sosialistien tai "socialidemokraattien" matkassa, jos he eivät ole vilpittömiä, totisouksellisia, jos he eivät mieli eivätkä voi olla mukana toiminnassa työläisjoukkojen keskuudessa."

NEUVOSTO-VENÄJÄN SISÄISET VIHOLLISUUKSET

Sosialivallankumoukselliset ovat julkaisseet julistuksen, jossa kehoitetaan taistelemaan neuvostovaltion järjestämiä "lauantaitaikoita" ja "työrittämien viikkoja" vastaan. Koska he eivät voi vaikuttaa laajoihin kansanjoukkoihin, niin ovat he päättäneet tunkeutua ammattiliittoihin ja harjoittavat niissä kihoitusta. Viimeaikoina on sosialivallankumouksellisten harjoittama agitatorivä levinnyt varsinkin Tambovin piiriin. "Pravda" mainitsee, että sos-dem. vallankumoukselliset olisivat täällä järjestäneet erityisiä terroristisia ryhmiä, jotka jo olivat tappaneet kolme kommunistia ja haavoittaneet yhden.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTAKSIA ULKOMAILLA

Valtiollinen taistelu Saksassa

Muuan kirjenvaihtaja kertoo Saksan köyhällisten taistelusta ja Clara Zetkinin haastattelustaan seuraavaa: Viimeiset vaalit Saksassa antoivat kommunistien Spartacus-ryhmälle (K.P.D.—Spartacusbund) yli 400,000 ääntä ja kaksi kommunistia astuivat nyt entisen keisarikunnan parlamenttiin.

Toinen näistä valtuista on toveri Clara Zetkin, hyvin tunnettu kaikkien maiden proletareille. Ollessani Berliinissä, pidin velvollisuutenani käydä tapaamassa tätä toveriamme, saadakseen kuulla hänen mielipiteistään valtiollisesta tilanteesta Saksassa, erityisesti hajaantumisen jälkeen kommunistisessa puolueessa elaktionistien (jotka ottivat osaa parlamenttaariseen työhön) ja syndikalist-anarkistien välillä.

Kun käynnin aika oli sovittu puheilmassa, menin määrättyllä tunnilla toveri Zetkinin luo. Meidän tapaamisemme muodostui sydämelliseksi ja synpaattiseksi, niinkuin toverien kesken, joita elähtyttää sama usko, sama tulinen innostus ja samat kansainvälisen solidariteetin tunteet.

Clara Zetkin on pieni, noin 65 vuotias eukko, mutta vielä täynnä nuoruuden energiaa.

Sydämellisesti vahdettuamme tervehdykset ja muutaman alustavien lauseiden jälkeen kävin minä siihen keskusteluun aiheeseen, joka kiinnitti mieltäni eniten.

— Vaalit ovat siis päättyneet vähemmän suotuisasti Saksan kommunistille, aloitin minä — ainoastaan kaksi on valittu. Rippuko tämä ehkä siltä voimien hajaantumisesta, jonka äskettäin tapahtunut hajaantuminen kommunistisessa liikkeessä on aiheuttanut, kun on perustettu uusi kommunistinen työväenpuolue (K.A.P.D.)?

— Päinvastoin, vastasi hän. Hajaannus oli välttämätön yksimielisyyden saavuttamiseksi historiallisessa ja valtiollisessa käsitteessä, se oli "conditio sine que non" (välttämätön ehto) vallankumouksellisen toiminnan yhtenäisyydelle. Minä valitin pikemminkin, että tämä hajaannus tapahtui niin myöhään. Meidän vaalitaistelunne on vielä kerran osottanut itse hajaantumisen välttämättömyyden ja sen kiireellisyiden. Minä olen ennen kaikkea iloinen siitä tilaisuudesta, jonka vaalitaistelu tarjosi puolueellemme propagandaa aatteellaan ja vallankumouksellista työtätekevien joukkojen keskuudessa mitä tehokkaimmalla tavalla. Koko meidän entinen toimintamme saavutti ainoastaan proletariaatin vallankumoukselliset etujoukot. Meidän vaalitaistelunne on ollut nyt paljon ulkopuolella näiden etujoukkojen. Nämä joukot, jotka eivät kuulu puolueeseemme, eivätkä myöskään ole äänestäneet sitä, ovat kuitenkin vilkkaalla innostuksella ottaneet vastaan meidän aatteemme ja meidän tunnustannamme proletariaatin vapautustalusta. Ne tulevat olemaan arvokas aines vallankumouksellista propagandaa varten muissa poliittisissa puolueissa, ennen kaikkea U.S.P.:ssä (riippumattomien keskuudessa). Enemmän kuin koskaan ennen tulee K.P.D:n tunnustaan olemaan tulevaisuuden vallankumouksellisen tunnustuksen. Vaalitaistelu on lisännyt K.P.D:n yhtenäisyyttä sekä aatteellisesti että organisatorisesti, se on saanut puolueen huomaamaan vahvat ja heikot puolensa. Se on myös antanut puolueelle voimakkaan syyksyksen ponnistaa kaikki voimansa ja käyttää kaikki keinonsa viikon voittamiseksi, ennen kaikkea heikkoutensa organisatorisessa merkityksessä. Tärkeintä kaikista on, että K.P.D. on harpannut suuren askeleen eteenpäin vallankumouksellisen köyhällisten johtavana puolueena.

— Mutta mitä sanotte vaalien positiivisesta tuloksesta?

— Myös vaalitaistelu positiivisiin tuloksiin katsoen on vaalien päätös saagen tyydyttävä meille. Enemmän kuin 400,000 ääntä on annettu puolueelle, vallankumoukselle. Olosuhteisiin katsoen merkitsee se suurta menestystä. Minä en odottanut enempää kuin lähes neljännesmiljoonaa ääntä. Me emme myöskään saa unohtaa, että K.P.D. on nuori puolue, ei vielä hyvin järjestynyt ja että se koko ajan, aina tammikuuhun 1919, on ollut pakotettu viettämään laitoito olemassaoloa. Sen sanomalehdet tehtiin epäluonolaaliksi ja niitä vainottiin, sen kirjapainot hävitettiin, sen propagandajärjitys ja lentolehtiset takavarikoitiin ja poltettiin, suuri joukko sen agitatorit ja johtajat on surmattu tai heitetty vankiloihin, useita sen tarmokkaimmista johtajista on kaatunut siinä taistelussa. Meidän toverimme Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht ja Leo Jogisches on mur-

hattu. Kaikkia porvariston ja valtion katalimpia ja likaisimpia aseita on käytetty meitä vastaan; meidän puoluetamme on paneltu kaikilla mahdollisilla tavoin ja kaiken tämän vihan lisäksi verivihollistemme taholta on tullut kommunistien työväenpuolueen (K.A.P.D:n) epälojalinen kilpailu.

— Ja mitä sanotte riippumattomien volostä?

— U.S.P.D. tulee pakotetuksi sovitamaan toimintansa tilanteen vaatimusten mukaan — mikä johtuu puoluejohtajan onnettomasta vaikutuksesta — vallankumouksellisen ohjelmansa mukaisesti; tähän suuntaan vaikuttaa myös köyhälistöjoukkojen pyrkimys vasemmalle. U.S.P.D:lle tulee pian välttämättömäksi yksinkertaisesti vapautua turmeilusta johtajistaan, sellaisista kuin Kautsky, Hilferding j.n.e. sekä liittyä ehdotta Kolmanten Internationalen, jota puolueen kannattajien enemmistö vaatii yhä tarmokkaammin.

— Ja minkä merkityksen te antatte viimeisille vaaleille maan valtiolliseen tilanteeseen katsoen?

— Vaalit ovat osottaneet parlamentarismien koko voimattomuuden ja kykenemättömyyden selvittää tilannetta. Vaalit muodostavat esitönsä uusiin vallankumouksellisiin taisteluihin. Ne ovat antaneet kansan tuomion parlamentista ja parlamentarismista.

Parlamentitähien peli nykyisen hallituspuolan aikana on räikeä ilmiö, joka ei puhu voimasta eikä henkevydestä; se on heikkouden ja avuttomuuden todistus. Luultavasti tulee demokraattiseksi itseään kutsumaa keskuhallitusta koettamaan paljasta uhkoon, mutta tosiasiasa merkitsee sellainen hallitus suunnanmuutosta oikealle.

Suoraan tai epäsuoraasti, julkisesti tai salaisesti, tulee vaalien aiheuttama hallituspuola — mikäli tätä nykyä saattaa arvostella tilannetta — päättymään Kappin-mallisen valtiokaukujen parlamenttaariseen tunnustamiseen, s.o. oikeistotaantumukseen riemuvoittoon. Mutta kuten tiedätte saattaa voittoa vallankumous vain kiiruhtaa todellista vallankumousta. Millä hetkellä tämä tulee osottautumaan todeksi, sitä en saata ennustaa. Vallankumouksellisen toiminnan tosiloiset edellytykset ovat sangen kypsät. Mutta subjektiiviset, itsekohtaiset edellytykset — vallankumouksellisen joukon luokkatietoisuus ja tahto — on tekijä, josta ei saata mitään edeltäkään sanoa. Minä luulen, että paluakasi Yhdysvalloissa tulee osaltaan kiiruhtamaan vallankumousta kaikissa Euroopan maissa.

— Ja minkä kannan tulevat uo kaksi kommunistia ottamaan uudessa parlamentissa?

Molemmat kommunistiset edustajat tulevat parlamentissa toimimaan uskollisesti puolueensa ohjelman mukaisesti. Me toistamme vielä kerran, ettei vallankumouksellisen toiminnan keskus ole parlamentin sisäpuolella, vaan köyhälistöjoukkojen keskuudessa sen ulkopuolella. Me emme tule senuvoiksi teekmään mitään "parlamentaarista oppositiosionia", vanhentunutta peliä, vaan tullemme me koettamaan tukea, kiiruhtaa, kehittää ja agiteraata ulkoparlamentaarista toimintaa yhä enemmän ja enemmän. Meidän poliittikkamme tulee alinomaa tähtäämään joukkojen kehittämiseen ja mobilisoimiseen parlamentin ulkopuolella vallankumouksellista valtiota ja parlamenttia vastaan. Meidän toimintamme täytyy tarmokkaasti edesauttaa parlamentin tuhoamista.

Minä tiesin nyt kylläksi. Minä en tahtonut riistää kovin paljon aikaa saksalaiselta toveriltamme enkä häiritä häntä hänen toiminnassaan. Minä kiitin sen vuoksi Clara Zetkinia ja lopetin sydämellisesti kättä puristaen, audienssini, jota olo jo kestänyt kolme neljänestä.

Espanjan sosialismi ja proletarin politiikka

Ruotsin Social-Demokratien kirjenvaihtaja Allan Wought, kirjottaa lehdelehen Barcelonasta kuvailleen siinä espanjalaisen työväenliikkeen muotoja ja toimintatapoja mielenkiintoisesti. Julkasemme siitä ne kohdat, jotka suoraan esittävät työväliluokan liikehtimistä tuossa aurinkoisessa maassa.

Kirjottaja ensin selostaa laajasti kirkon ja papiston vaikutusta yhteiskunnalliseen elämään, siltä siirtyä hän käsittelemään erikoisemmin Barcelonaa ja Katalonia työvälisen taisteluista seuraavasti:

Barcelonaa ja Katalonia ovat tässä suhteessa kylläkin vapaammat kuin muu Espanja, joka vielä elää keskiajassa, nukkuu kauniisti ja onnellisena. Sukulaisuutensa takia Ranskaan suurten teollisten mahdollisuuksien ja itä-orienteeruksensa

kautta ovat katalonialaiset jo kauan kulkeneet omia teitään, aina olleet ensimmäisinä kaikissa kansallisissa vapausyrinöissä ja työskentelevät nyt Katalonian saamiseksi ainakin hallinnollisessa suhteessa vähenemään riippuvaksi muusta Espanjasta. Barcelonassa on maan suurin satama, korkealle kehittyneet teollisuus ja n. parinsataantuhaten nouseva työväenliikenne. Se on senuvoiksi ollut kauan pitkälle kehittyneen sosialisen liikkeen ja eteläisen sosialismin keskus, kaikkien maitten maanpakolaisten, sosialistien ja anarkistien kotipaikka. Sen historia on kertomusta keskeyttämättömästi sosialisesta taistelusta, silloin tällöin esittyneestä vallankumouspolkasta, yhästä ja toista pommitattavasta ja alituista lakosta. Sen työväenjärjestö on kasvanut voimakkaaksi, sen on onnistunut hankkia itselleen edullinen lainsäädäntö ja sitä on suosinut etelämaalaissa tavattava yhdistymisaiheisuus. Lakojärjestöinä on näillä työväenliiketyksillä suuri iskuvoima. Ne ovat varsinkin järjestökannalta hyvin mielenkiintoisia.

Mutta etelämaalainen temperamentti ei voi olla antamatta värähtelyä poliittiselle liikkeellekään. Barcelonassa ja muitten samankaltaisten tekojen ja maallankuuluu pommitteiden näyttämönä. Ei vielä tänäpäivänä Espanjan työväenliike ole selvittänyt välejä näiden väkivalloharjoittajain kanssa. Viimevuosien aikana on yli 100 työväen vastustajaa saanut hengellään maksatekonsa. Hallitus vastaa ankaralla sensuurilla — nykyään kuulu tuskin päivittäin sensurin-tuhrimatta jonkun vapaamielisen lehden palstoja. Eivät liioin vankilat ole käyttämättöminä. Nyt lasketaan pieniin joukoiin vankiloista 300 "vallankumouksellista", jotka on pidetty viime kuukausien levottomuuksien aikana. Ei ole senuvoiksi ihmeteltävää, että täällä on syntynyt voimakas luokkaviha. Porvarillinen Barcelonaa aseistautuu hampaisiin saakka: En koskaan ole nähnyt rauhan aikana sellaista poliisin paljoutta, erilaista porvariskaartoja ja alituiseita aseissa olevia joukkoja, mutta asenlaita on täällä ollut aina niin. En senuvoiksi hämmästyntynyt esinäkin, kun Espanjan sosialistisen puolueen pää-äänkantaaja muutama päivä sitten sisäsi pääkirjoituksen otsakkeella "Militaricemonos" (Aseistatukamme). Vaikkakin täytynee olettaa, että Espanjan jankin työväenliikkeessä bolshevistinen ajatus on saanut jonkun verran kannatusta, on tämä kuitenkin pantava sen heenger laskuun, mikä aina on täyttynyt espanjalaisen sosialismin. Kysymyksessä oleva artikkeli esittää vain vallisen tosiasian: Kapitalistinen hallitus nojautuu ainoastaan aseistetun valtaan. Se on vähemmistö, joka hallitsee tiedotonta, orjamaista joukkoa. Voiko työväenliike, jonka paras ase on sen moraalinen voima, toivoa voivansa kukistaa yhteiskunnan vastarinnan vain tällä asella? Ei, vastaa artikkelin kirjoittaja, meillä on täällä Espanjassa ollut liian katekteria kokemukseja taistelusta aseistetun valtion ja vakaumuksellisen väliin. Meidän täytyy tarttua porvarillisen järjestelmän järjestämuotoihin. Militaricemonos.

Katalonian pääkaupunki antaa muuten esllaisen kuvan, että kaikki sen asukkaat halusta palaisivat takaisin siihen aikaan, jolloin Katalonian kukkiva maa ei vielä ollut teollisuuden hävittänyt, mutta pohjoismaalainen ei voi välttää rakastumasta etelän elämään, sen vapaisiin, yksilöllisiin, demokraattisiin muotoihin. Kaikki on rehellisempää kuin meillä, sekä rakkaus että köyhyys esiintyvät naamarilla, alaston kurjuus esiintyy peittelemättä. Barcelonassa on suuri työttömien proletarin joukko, joka myö arpaseteleitä, harjoja, kenkiä, soittelee kadulla ja polmi paperossin pätkiä. Teollisuusmaana kerää Barcelonaa väkeä kaikkialta Espanjasta, jota luonnollisesti kaikkia ei voida mihinkään käyttää. Vallitsevaan hätään synyn on varsin usein suoranainen laiskuus, mutta etelämaalainen laiskuus on sympattista. Miksi oikeastaan tehdä työtä, kun aurinko paahatta niin lämpimästi, kun hedelmät kypsyvät käden ulottuvissa ja viini maksaa 50 penniä litra? Laiskuus on etelän arvokas etuoikeus, jota ei teollisuuden työkiipailu kokonaan ole voinut hävittää. On luonnollista, että sosialismin täytyy työskennellä tavattomasti hitaasti sellaisen kansanluonteen keskuudessa.

Kannutuslaitos, jonka omistivat A. Karl, H. Nyman ja S. Morris, paloi perustuksiaan myöten t. k. 12 päivän vasten yöllä noin kello yhden välleillä. Palokunnan jouduttua sammutustöihin, oli tuli jo entintä päästä niin laajalle leviämään, ettei sitä enään voitu estää, tekemästä tuhoaan. Nyman, kannuttimien omistaja, poltti kasvonsa ja käteensä ja hen levenemistä estäessään niin pahoin, että joutui sairaalahuoneelle lohavaojojan parantamaan. Kannutettua kalaa tarvittiin noin

Aberdeen, Wash.
Kannutuslaitos, jonka omistivat A. Karl, H. Nyman ja S. Morris, paloi perustuksiaan myöten t. k. 12 päivän vasten yöllä noin kello yhden välleillä. Palokunnan jouduttua sammutustöihin, oli tuli jo entintä päästä niin laajalle leviämään, ettei sitä enään voitu estää, tekemästä tuhoaan. Nyman, kannuttimien omistaja, poltti kasvonsa ja käteensä ja hen levenemistä estäessään niin pahoin, että joutui sairaalahuoneelle lohavaojojan parantamaan. Kannutettua kalaa tarvittiin noin